

ཨ། ལ་དཔུད་ཕྱི་གས་བསྐྱེགས།

བསྐྱེད་ནམས་དབང་ལྷན་ཁྲིམ་བསྐྱེགས་ཏེ་འབྲེལ།

ཀའ་སྤྱི་མི་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

ཨ། །ས་དཔུང་ཕྱི་གས་བསྐྱེ་གས།

བསྐྱེ་གས་དབང་ཕྱི་གས་བསྐྱེ་གས་ཏེ་འབྱེལ།

(甘)新登字第 02 号

མཚོ་ལྗོན་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་དཔེ་དཔེ་ཚོགས།

ས་དབྱེད་ཕྱོགས་བརྒྱགས།

བསོད་ནམས་དབང་ལྗོན་གྱིས་བསྐྱེད་ཏེ་འགྲེལ།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་ལྗོན་ཁང་གིས་བསྐྱུན་ཏེ་བཀྲམས།

མཚོ་ལྗོན་ཉུང་ཉུང་པར་ཁང་གིས་དཔར།

1996ལོའི་ཟླ1པོར་པར་གཞི་དང་ཕོ་དང་དཔར་ཐངས་དང་ཕོ་བཏབ།

དཔར་གྲངས། 1—5 000

ISBN 7-5421 0408 X/C·11 (民文)

དེབ་རིན་མོང་། 12.80

《青海少数民族古籍丛书》

地相文汇编

索南航旦 编注

甘肃民族出版社出版发行

(兰州第一新村81号)

青海省互助印刷厂印刷

开本:850×1168毫米 1/32 印张:11.25 插页:16

1996年1月第1版 1996年1月第1次印刷

印数:1—5 000

ISBN 7 5421 0408 X/C·11 (民文) 定价 12.80 元

མཚོ་རྩོན་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་དཔེ་འི་
དཔེ་ཚོགས་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་གསལ་བཤད།

དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་ཉུང་གྲངས་དབྱེ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་བྱེད་ཁང་གི་རང་
རྒྱལ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་དཔེ་ལེན་སྤྱི་མཐུན་སྤྱི་
དགོངས་དོན་ལྟར། མཚོ་རྩོན་ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་ལས་དོན་ལྷན་ཁང་གི་
གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གནའ་དཔེ་གཞུང་ལས་ཁང་གིས་འཆར་འགོད་ལེན་
བསྐྱེད་བྱས་ཤིང་། ཀན་སུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན་པ་ཡིན།

མཚོ་རྩོན་དུ་མི་རིགས་མང་པོ་གནས་ཤིང་། མི་རིགས་སོ་སོས་ཡུན་རིང་
པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་ཁོད་དུ་བསམ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་རི་བོའི་
གཏོས་དང་མཉམ་པ་མཛད། དེའི་ནང་དུ་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྐར་ཅིས།
གསོ་རིག་རྒྱ་ཚུལ་སོགས་འདུས་ཤིང་། བསམ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་འདི་དག་
ལས་ཁང་གི་ཤིང་བཞོད་པ་དང་། ཁ་གསལ་དག་རྒྱན་དུ་དར། ཡིན་ནའང་
རྩོན་ཆད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་གིས་གོ་རིམ་དང་ལྟན་པར་ལེགས་བསྐྱེད་བྱེད་མ་བྱུང་།

ཉུང་གི་སྐབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཡུང་ལྷ་ཚང་འཛོམས་སྤྱོད་མཚོགས་ཐེངས་

1000607

གསུམ་པའི་ཚུན་ལ། ཉང་ཁྱུང་དབྱང་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ལྷོ་བྱུང་ཁང་གིས་ཡིག་ཆ་
 ཐེངས་མང་སྒྲེལ་ཏེ། གནའ་དཔེ་ལེགས་བསྐྱེད་བྱས་ནས་མེས་རྒྱལ་གྱི་རིག་
 གནས་ཤུལ་བཞག་ཅ་ཆེན་རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་རྒྱ་ནི་བྱ་རབས་ཚ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་
 ཡོད་པའི་བྱ་བ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད་ཅེས་བསྟན། སྤངས་ཁྱུང་མི་རིགས་ཀྱི་
 གནའ་དཔེ་ལེགས་བསྐྱེད་བྱེད་པ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཀའི་གྲོས་རིམ་དུ་བཞག
 ཉང་དང་སྤྱི་གཞུང་གིས་དཔྱད་པ་དོན་འདི་ལག་ལེན་བྱས་ནས། སྤྱི་ཚོགས་
 རིང་ལུགས་ཀྱི་དེང་རབས་ཅན་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་པའི་ཤེས་
 རིག་དང་དངོས་པོའི་ཤེས་རིག་གི་འཛུགས་སྐྱོན་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་ཆེད།
 ང་ཚོས་གནའ་དཔེ་འཆོལ་རྒྱུད་བྱེད་པ་དང་མཉམ་དུ་འཆར་གཞི་ཡོད་པའི་སྒོ་
 བས་ལེགས་བསྐྱེགས་དང་དཔེ་བསྐྱོན་བྱས་ནས་སློག་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐུང་
 ལུ་མཐུད་དུ་འབྲལ་རྒྱ་ཡིན། ཐེངས་འདིར་པར་དུ་བསྐྱོན་པའི་«ས་དབྱུང་སྤྱིགས་
 བསྐྱེགས»ཞེས་པ་འདི་ནི་བོད་རང་ས་ནས་ཐོན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་དཔྱད་པ་
 དོན་དང་། ཁོར་ལུག་བཟོ་སྐྱོན་གྱི་གདོད་མའི་རང་བཞིན། རྫོད་བཅུད་ཀྱི་
 འབྲེལ་བའི་ལྟ་བ་དང་རང་བྱུང་རྒྱན་ཐུབ་ཀྱི་ས་རྒྱའི་མཛེས་པ་འཆོལ་བའི་མཛེས་
 དབྱེད་ལྟ་བ་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་དབྱུང་ཡིག་རིན་ཐང་ལྟ་བུ་ཞིག་
 དང་། དཔེ་རྒྱན་དགོན་ཁིང་འཆོལ་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་གཞིན་ནས་པར་
 དུ་བསྐྱོན་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་ནའང་དཔེ་དེབ་འདིའི་ནང་དུ་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་རྣངས་པ་
 དང་འབྲལ་བའི་ཆ་གང་མང་ཞིག་མཆིས་སྤྱོད་པས། སློག་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་
 མར་ལེ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དངོས་གཙུག་ཚོ་རྒྱབ་རིག་པའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ནས་སྤྱིགས་དོར་
 བཅུད་ལེན་བྱེད་རྒྱ་ནི་ཅིས་ཀྱང་ཐུགས་ལ་འདོགས་པར་ཞུ།

གནའ་དཔེའི་ལེགས་བསྐྱེད་དང་དཔེ་སྐྱོན་གྱི་ཐད་ལ་ང་ཚོར་ཉམས་སྦྱང་

དགོན་ཁིང་ཆུ་ཚད་ཀྱང་དམའ་ཕྱིར་ནོར་སྒྲོན་ཡོད་ངེས་པས། ཟུ་ཆེའི་སྒྲོག་
མཁན་ཆོས་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྤྱོད་བྱ་བ།

མཆོ་སྒྲོན་ཁིང་ཆེན་མི་རིགས་ལས་དོན་ཕྱ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་གྲངས་ཉུང་མི་
རིགས་གནའ་དཔེ་གཞུང་ལས་ཁང་ནས།

1995ལོའི་ཟླ7པའི་ཆེས་15ལ།

ཐུང་སྒྲོང་བ།

ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་ལ། ངས་སྒྲོང་བའི་ཕྱི་དང་པོ་ལོ་ལ་ནམ་རྒྱུན་
འདི་ལྟར་འདྲང་བརྒྱབ་སྤྱོད་། བོད་རང་ས་ནས་འབྲངས་པའི་རིག་གནས་
ཞེས་པ་གང་ཡིན། གདོད་མ་ཐོན་གྱི་ཤེས་རིག་ཡིན་པར་བསམས་ན་དེར་གི་
དུས་འདིར་མི་རྣམས་སྤྱོད་རིས་དང་རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་བདེན་
པའི་ངག་ཀྱང་ཁོག་པར་བཅིན་གང་དུན་དུ་བཤད་རྒྱ་ནི་རྩ་མོ་ཞིག་མིན།
དེས་ན་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་ཆུང་བ་ལྟ་སྟེ་རེད་སྟམ་ན། དེ་དག་གིས་
བོད་ཡུལ་སྒྲོང་ས་བའི་སྒྲིང་ལ་ཤེས་རིག་གི་ཉི་ཟེར་སྒྲོས་པས་ཡུལ་འདི་ཡང་རིག་
པ་ལུན་ལུས་ཆོར་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ས་ལྟ་བུར་བ་བདེན་ཡང་། རིག་གནས་
འདིའི་མེ་ཏོག་འབྲངས་ས་ཉིད་གརྒྱ་རྩ་ཆབ་སྒྲོན་མའི་འབྲམ་ཡིན་ཞིང་། ལྟའི་
དཔག་བསམ་སྒྲོན་པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རིག་དེ་དག་ལ་ཡ་མཆོན་དད་ལྷས་དང་ཤེས་
འདོད་ཀྱི་འབྲམ་རྒྱ་ལྟར་བ་ལས་མཐོ་སྟབ་བྱས་ན། དུ་ཆུང་སྟོན་ལ་བསྒྲོན་
པ་དང་འདྲ་བས་རང་རྒྱུད་དང་སྒྲོ་རུས་ཀྱིས་སྒྲོགས་མི་བྱབ་སྟམ། དེ་ལྟར་
བསམ་གཞིར་གཏོང་བའི་མོད་ལ་གཙོ་བོ་བོད་རང་ས་ནས་བྱུང་བར་འདོད་ཅིང་
དམངས་ཁྲོད་ན་དར་བྱབ་ཆེ་བའི་ས་དབྱུད་ལ་ཡིད་སྤྱོད་ནས་ཡིག་ཆ་འཛོལ་སྤྱད་
དང་ཡིག་ཆ་དེ་དག་གི་རིག་གནས་རིན་ཐང་སྟེ་ལ་དབྱུད་ཁྲུལ་གྱི་ངལ་བ་
བཟུམ། །

ས་དམུད་ཅེས་པ་གནའ་རབས་པོད་མི་རྒྱལ་གྱིས་གཞིས་གནས་ཁོར་
 ཡུག་འདེམས་ཀ་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་མེས་རིག་ཅིག་ཡིན། དེ་ནི་ཁྱང་ཁྱིར་རྒྱལ་པོའི་
 སོ་བྱང་འདེབས་པ་དང་། དགོ་འདུན་འདུས་པའི་མེ་དང་རི་ཁྲོད་མཆོམས་
 ཁང་། གཙུག་ལག་ཁང་དང་མཆོད་རྟེན་ལབ་ཅེ། གསོན་པོ་དཔུས་མའི་
 ཁང་ཁྱིམ་དང་གཤིན་གྱི་དུར་འདེབས་པ་སོར་དགོན་རུ་སྤོང་གསུམ་དང་།
 གསོན་གཤིན་གཞི་བདག་བཅས་ཀྱི་གནས་ས་འཆོལ་སྐབས་དེས་པར་ལག་རྩ་
 ལེན་པའི་དམུད་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་ལུང་མིག་ཡིན། ས་དམུད་ལ་བརྟག་བསྐང་
 ཟུང་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་གལ་ཆེ་བ་གསུམ་ཡོད། བསྐང་བ་དང་ཟུང་བ་གཉིས་ཆོ་
 གའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་པར་བྱེད་པས་ས་གཞུང་མང་པོར་དངོས་སུ་བཟུན་མེད།
 བརྟག་རྒྱལ་དངོས་མདོར་བཟུས་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། དང་པོ། འདེབས་པའི་ས་
 མིག་འཆོལ་བ། དེ་ཡང་མདུན་རྒྱལ་གཡས་གཡོན་དང་། ཆོ་འཛིན་འགབ་
 དང་ཐུ་བ་ལེན་སོགས་ལ་ལེན་པར་བརྟེན་ནས་མི་རྒྱལ་གྱི་འབྱུང་ཁམས་བདེ་
 ཞིང་ཡིད་ཆོམ་པ། མི་ཟུར་གཉིས་ལ་འཆོ་བའི་མཐུན་རྟེན་འཁྱོར་བའི་དགོ་
 མཆོན་ཅན་གྱི་རི་རྒྱ་མཐོང་པ་ཞིག་དགོས་པ། གཉིས་པ། འདེབས་པ་
 དངོས་ཀྱི་སྒོར། དེ་ཡང་རང་བྱུང་གི་ཁོར་ཡུག་དེ་རི་ལྟར་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་པ་
 ལྟེ། དགོན་མེ་གཞིས་མཁར་གང་ཡང་རུང་བའི་མདུན་རྒྱལ་གྱི་སྒོན་རྒྱུར།
 བར་གི་བཞོད་པ། ལམ་དང་རྒྱ་སོར་གྱི་རྒྱུར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སོར་ཡིན།
 གསུམ་པ། ས་དམུད་རན་པ་བཅས་པའི་ཐབས་སྒྲ་ཆོར་བཟུན་ནས། མི་
 རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་རྟོག་སེལ་བའི་རིམ་པ་བཅས་སོ། །

ད་ཐེངས་«ས་དམུད་ཚོགས་བསྐྱེགས་»ལྟ་གཅིག་རྩ་མེབས་པའི་ས་གཞུང་
 རྒྱལ་ལས། སྤོབ་དཔོན་པལ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲུབ་པའི་«ས་

དཔུང་ཚོར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་«གསང་ཐུགས་ལམ་རིམ་» ལས་བརྒྱུ་པ་
 ཡིན་ཞིང་། སྤྱིར་ན་སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ས་དཔུང་གི་བཟུལ་བཅས་འདི་
 ལས་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པོད། ད་ཐེངས་ལག་རྩ་མ་ཚུགས་པས་མི་བཞུར་ཀ་མེད་
 བྱུང་། དེ་ལྟ་ན་འང་ས་དཔུང་ཚོར་བྱ་ཅམ་པ་འདི་ནི་ཁོང་གིས་བོད་ཡུལ་གྱི་
 ཡུལ་གྱུ་དངོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིང་བ་ལས་སོན་ཞིང་། ཆོག་བརྗིད་བ་དང་དོན་
 བཅུས་པ་སོར་གྱི་བྱུང་ཆོས་མངོན་གསལ་ལྡན་པས་འདི་ནི་ས་གཞུང་གལ་ཆེན་
 ཞིག་དང་ཐུགས་ཤིག་རྩ་ཆེ་བཞིན་ཡོད། བོད་གྱི་མཁས་པ་མི་བཞེས་གཏན་ལ་
 སབ་པར་གྲགས་པའི་«སའི་ལེན་ཉེས་ཀྱི་སྤྱང་དོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གྱེ་མ་
 བརྟམ་སྤྱངས་» ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཤུ་རྫོང་མཁས་པ་མི་བཞེས་མ་སམ་གཤུ་མཆོའི་
 འགམ་དུ་བྱ་མོ་ལས་ས་དཔུང་གི་ལག་ལེན་དམར་འབྲིད་རྗེ་ལྟར་སྤྱང་རྩལ་དང་
 དཔུང་པའི་ཐབས། རྩས་ཀྱི་དཔུང་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་དཔུང་པ། མ་དེས་
 པའི་དཔུང་པ། གནམ་ས་བར་ལྷང་ལ་དཔུང་པ། ཆེ་འཛིན་དང་ས་འགབ།
 ལེན་དང་བྱ་བ། ས་མིག། རྩ་དང་ལམ། སའི་སྤྱང་བཞི་དང་གདུང་མ་
 བརྒྱད། སའི་སྤྱ་རི་དང་དམུ་ཐག ས་ཟད་དང་སའི་བདུད་སོར་ཅུང་ཟད་
 རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད་ལ། རྫོང་གྱེད་ཆོག་ལ་རང་དབང་ཆེ་ཞིང་རིང་བྱང་ལྟ་
 ཆོགས་པ་དང་། བརྟེན་དང་པལ་སྤྱད་མང་བ་ཞིག་རེད། འདི་ནི་ས་གཞུང་
 ཐུགས་ཤིག་དང་གུར་ཆེ་བཞིན་ཡིན་ཡང་། ད་ཆར་བཙམས་ཆོས་ལག་བྲིས་
 མ་ཅུང་མི་དག་པ་ཞིག་ལས་ལག་སོན་མ་བྱུང་བས་ཞིབ་བཅུར་དང་འབྲུལ་སེལ་
 གྱི་བྱ་བ་རྫོང་མ་བྱུབ་པ་དཀོངས་འཇགས་འཆལ།

«ས་དཔུང་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེམ་སྐས་» ཞེས་པ་ནི་རྩ་མགོ་གངས་དང་ཆོས་
 རྒྱན་རྒྱ་གར་ལ་བྱུག་པ་བཞིན་རྩོམ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་ཉིད་བོད་ཡུལ་དུ་

བཅས་སྐབས་སྒྲུ་མ་མེད་ཀྱི་པས་རྒྱ་མཚོ་མེད་ཀྱི་འགྲོ་དོན་མཛད་པར་དགོན་
 པ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་། སྐྱོང་དང་དགུས་མའི་བྱིས་གཞིས་སོར་འདེབས་
 དགོས་པར་དགོངས་ནས་ས་དཔྱད་ཀྱི་མན་ངག་འདི་གནང་བ་ཡིན་ཞིང་།
 འདི་ལས་ཀྱང་ཐོད་ཀྱི་ས་གཞུང་ལ་འདྲ་བྱུང་ཅི་ཅམ་ཡོད་པ་དང་ཐོད་ཀྱི་ས་དཔྱད་
 ལ་ཀྱང་གར་དཔྱད་ཐབས་སོར་ཀྱི་ཤན་རི་འདྲ་བྱུང་བ་ཤེས་བྱུང་། ཀམ་པ་རྒྱ་ག་
 ཡ་ལྟེས་མཛད་པའི་རི་ཆོས་མཆམས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་ལས་བརྒྱས་བའི་«ས་
 དཔྱད་རིན་ཆེན་ཀྱན་འདུས» དང་སྒྲ་བྲང་བཟླ་ཤིས་འབྲིལ་བའི་དགེ་བའི་
 བཤེས་གཉིས་ཆེན་པོ་ལྷ་མོ་སྟོ་བཟང་རྒྱལ་བྱིས་ཀྱི་མཆོས་མཛད་པའི་«ས་
 དཔྱད་ཆོག་དོན་ཀྱན་གསལ་འདོད་དགུ་འབྱུང་བའི་རིན་ཆེན་བྲམ་བཟང་»ཞེས་
 བྱ་བ་གཉིས་ནི་ཀྱང་ཐོད་ས་དཔྱད་ཀྱི་གཞུང་བཟང་མང་པོའི་འོ་མ་དགུགས་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་མར་བཅུད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས། བྱུངས་བཅུན་ཞིང་གནད་ལ་
 གཞོལ་བ། རྒྱས་བཟུས་འཆམ་ཞིང་སྟོ་ལ་འབྱེར་བདེ་བས་བྱུང་བརྟལ་ཆེ་བ་
 དང་། སྟོང་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྟོབས་ལྡན་དོ་རྗེས་མཛད་པའི་མདོ་རྒྱུད་རིན་
 པོ་ཆའི་མདོད་ཀྱི་རྒྱས་འགྲེལ་ལས་བྱུང་བའི་«ས་རྒྱ་ཤིང་གི་དཔྱད་པ་»ཞེས་པ་
 སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆའི་ས་དཔྱད་ཀྱི་འགྲེལ་བའི་རྒྱལ་དུ་ས་ཤིང་རྒྱལ་དཔྱད་པ་
 དང་སྒྲང་སྒྲང་གདབ་མིག་སོར་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། «ས་བརྟག་བསྐྱང་སྐྱང་
 གསུམ་བྲམ་གཉིར་དང་བཅས་པའི་ལག་ལེན་མདོར་བཟུས་ལྷན་ལ་རྒྱན་པོ་»ཞེས་
 བྱ་བ་ནི་སྐུམ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་གསུངས་ཤིང་། འདི་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་
 དགོངས་པ་ལྟར་ས་བརྟག་བསྐྱང་སྐྱང་གསུམ་ཆོག་དང་བཅས་པ་བཟུས་པར་
 བཟུན་ཡོད། གཞན་ཡང་བྱུང་པར་བའི་བརྟེན་དང་ཆོག་ལ་མཆན་འགྲེལ་
 ཅམ་བྱས་པ་ནི་དང་དང་འདྲ་བའི་གསར་སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་བདེ་བ་དང་

འབྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་དཔེ་སློག་མང་པོ་བྱས་ནས་བགྱི་ཁུལ་བྱས་ལ། ཟུར་དུ་
དཔེ་བཀྲ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་བཀོད་པའང་། སྡོན་ཆད་ས་དཔྱད་འདི་ལ་སྤྱང་བའི་
སྐབས་སུ་བྱེ་མ་སྤྱང་ས་ནས་དམར་འབྲིད་བྱེད་པ་དང་དཔེ་རིས་ཕབ་ནས་ས་
དབྱིབས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་སྒྲུལ་ཡོད་མོད་ཀྱང་ད་ཐེངས་ལག་དུ་སྡོན་པའི་
དཔེ་བཀྲ་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཐིག་ཙ་འཆོལ་ཞིང་རྩེང་བས་ས་རིས་དང་ས་ངོ་མི་
འཕྲོད་པར་བརྟེན། ཁོ་ཙོས་ས་དཔྱད་ཀྱི་གཞུང་ལུ་དངོས་ལ་བརྟེན་ནས་
གསར་དུ་བཀོད་པ་ཡིན།

གོང་ནས་ངོ་སྤྱོད་ཞུས་པའི་ས་གཞུང་རྣམས་ལ་གཞིའི་ན། ས་དཔྱད་ནི་
གཙུག་ཆེར་ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་སྤྱི་ཚེ་ནང་བྱང་ཞིང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་
བྱུང་ཁོར་ཕྱག་དང་མཐུན་འདྲིས་སུ་གནས་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱེལ་བའི་ཐབས་ལམ་
ཞིག་ཡིན་པས་སློག་ཀྱུར་དང་ལ་མཆར་པོ་ཞིག་མིན་ནའང་། གནའ་བོའི་དུས་
སུ་རང་བྱུང་ས་རྒྱས་དང་། མཁའ་དབུའི། ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་གྱི་འཁོར་
བསྐྱོད་དང་རྒྱ་ལམ། རི་རྒྱ་ནུ་གསུམ་དང་སའི་དབྱིབས་དང་མདངས།
ཁང་བཅོ་སྟེ་ལ་ཆད་མཐོ་བའི་ངེས་ཤེས་མེད་པའི་ཆ་སྤྱོད་འོག མི་རྣམས་
ཀྱིས་སྐབས་དེའི་རིག་པའི་དཔོག་ཆད་ཀྱིས་ཁོར་ཕྱག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅི་སྟབ་
བགྱིས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཤ་སྟག་ཡིན། འོན་ཀྱང་མི་རྒྱས་ཀྱི་དུས་ལྟར་རིང་ཙ་
སང་བ་ན། དེ་ལ་ལུལ་ཆོས་ཀྱི་ཤན་ཤུའ་དང་ས་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་སྤྱོས་
མཛད་པའི་དབང་གིས་གསོད་མའི་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཆ་དེ་གལ་ནས་
སློག་ཀྱུར་དང་མཆར་སྤང་ཆེ་ཞིང་། བདེན་རྒྱུན་བཟང་ངན་གང་རུང་མཆིས་
པ་ལྟེ། དངོས་གནས་

མི་སྟག་བཙོག་པ་མཛེས་པའི་རྩར་གནས་ཤིང་།

ཡ་མ་འཆོལ་གཟུང་རོ་མཆར་གཟུང་ལ་བཞེན།

ཅིངས་ཤིང་འཆོལ་གཟུང་བྱང་འཕར་གཞུག་ལ་ཡི།

དགེ་རྒྱལ་མཉམ་གནས་ཐུན་རྒྱང་གུལ་གཅིག་ཚུད།

ཞེས་པའི་རྣམ་པར་གྲུབ། ད་ལྟ་ང་ཆོའི་འོས་འགན་ཡང་དབྱེད་གཞིའི་

ཡིག་ཆ་འདི་རྣམས་ལེན་བསྐྱེགས་བྱས་ནས། རྫོངས་པ་དང་མཆར་འཇུག་ཆེ་

བའི་ཐུ་བྱན་བཀོག་ནས། བྱང་གི་དོན་ལ་གནས་པའི་བདེན་པ་ཞེ། ཞི་ཟླ་

སྐར་གསུམ་དང་རི་རྒྱ་ནུབ་གསུམ། ཏུས་ཆོགས་ཀྱི་འབྱུར་རྩོག་ འབྱུར་ལུ་

གཡོ་བ་མེད་རང་བྱུང་གི་བཀོད་པ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་འབྱུར་ཁམས་དང་མེམས་པ་

མེད་ཅོད་བཅུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། གནའ་རྩ་མོ་ནས་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བོད་

གསུམ་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་ཆེ་ཚུལ་དང་། བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ལ་དད་

མོས་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་དང་ཁོར་ཕྱག་གི་མཛེས་པ་འཆོལ་བའི་མཛེས་དཔྱད་ཀྱི་ལྟ་

བ་བྱུང་པར་བ་མེད་ཁོར་ཕྱག་བྱུང་པར་བས་བསྐྱུན་པའི་རང་སའི་རིག་གནས་ཀྱི་

གདོད་མའི་རང་བཞིན་དང་དགོངས་དོན་གསལ་བོར་བཏོན་ནས། བོད་

གནའ་རབས་ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་བཅོ་ཅལ་ཀྱི་རང་བཞིན་རོ་མ་འཆོལ་བ་དང་། དེར་

ཏུས་ཆོན་རིག་དང་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་བའི་འགྲོས་དང་བསྐྱུན་ནས་བོད་ལུ་

ཀྱི་འབྲུལ་བཞུད་ལྟར་སྐར་གྱི་ལས་དོན་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཏེ། རང་བྱུང་བྱེད་ཆལ་

ལས་བདེ་བ་འཆོལ་བ་དང་རི་རྒྱ་ལས་མཛེས་པ་རྒྱུར་བར་བྱང་དོར་གྱི་གནད་མ་

འབྱུག་པར་སྟོན་དགོས་པ་དེ་ཡིན། །

མཁུག་མཐར། ས་དབྱེད་ཀྱི་དབེ་ཆ་འདི་རྣམས་འཆོལ་སྟེད་བྱེད་སྐབས་

བཤད་ཁྲིད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་རྒྱུང་བའི་དགེ་བའི་བསེས་གཉེན་ཆེན་པོ་རྩེད་རྒྱ་ཤེས་

རབ་དར་རྒྱས་དང་ཡ་ཁུ་འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་གཉིས་དང་། བར་བསྐྱུན་དང་

དཔེ་བཀའ་འཆར་འགོད་ལ་རྟེན་རྒྱུ་གནང་བའི་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྲངས་
ཉུང་མི་རྟེན་གནང་དཔེ་གཞུང་ལས་ཁང་དང་། སྒྲིག་སྒྲུབ་པོ་བསོད་ནམས་
དང་སློབ་བཟང་སོར་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ལྟ། །

སྒྲིག་པ།

ཀུན་རྫོབ་ས་ཡི་དཔུང་པའི་གཞུང་ལུང་འདི། །

བཅའ་ཁྲོན་ལ་རྩམས་པའི་ཁྲོན་བྱ་མིན། །

གཞན་ལ་མི་སྟོན་བཅད་ཀྱི་གསང་བའང་མིན། །

སློབ་ལྟ་རྟོག་དཔྱད་འཇུག་པའི་གཞིར་སློབ། །

ཞེས་སྒྲིག་པ་པོས།

1995ལོའི་ཟླ་7པའི་ཆོས་6ལ།

དཀར་ཆག

སྒྲིབ་དཔོན་པར་འཛིན་གསལ་ལྟར་ལམ་རིམ་ལས་བྱུང་བའི་

ས་དབྱུང་ཐོར་བྱ། (1)

སའི་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གྱེ་

མ་བཅུ་ལ་སྒྲུང་ས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། (5)

ས་དབྱུང་སྒྲོང་བོ་དགུ་འདུས་ཀྱི་མན་ངག་ལག་དུ་ལེན་

ཐབས་བཞུགས་སོ། (31)

རི་ཆོས་མཆམས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་ལས་ས་དབྱུང་རིན་

ཆེན་ཀྱན་འདུས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། (59)

ས་དབྱུང་རིན་པོ་ཆེ་ཐེམ་སྐས་ཞེས་བྱ་བ་རྩོ་བོ་དཔལ་

ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་ལ་དགུ་བཙམ་པ་སེལ་གྱིང་པས་

ཕུལ་བ་བཞུར་སོ། (78)

ཐེ་རྒྱུ་དཀར་པོའི་དོ་ཤལ་ལས་བྱུང་བའི་ས་དབྱུང་

བཞུར་སོ། (89)

ས་དབྱུང་ཆོག་དོན་ཀྱན་གསལ་འདོད་དགུ་འབྱུང་བའི་

- རིན་ཆེན་བུམ་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ། (212)
- མདོ་རྒྱད་རིན་པོ་ཆེའི་མདོད་ཀྱི་རྒྱས་འགྲེལ་ལས་ས་རྒྱ་
 ཤིང་གི་དབུད་པ་བཞུགས་སོ། (262)
- ས་དབུད་ཉུང་བསྐྱས་ཤེལ་དཀར་མེ་ལྷང་ཞེས་བྱ་
 བ་བཞུགས་སོ། (291)
- འོ་ར་འཛིན་དབུད་པ་ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག་
 བཞུགས་སོ། (306)
- ས་བརྟག་བསྐྱང་སྦྱང་གསུམ་བུམ་གཉེར་དང་བཅས་
 པའི་ལག་ལེན་མདོར་བསྐྱས་ཡུལ་རྒྱལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
 བྱ་བ་བཞུགས་སོ། (319)

སྒྲིབ་དཔོན་པ་རྒྱའི་གསང་སྒྲུ་ལམ་རིམ་ ལས་བྱུང་བའི་ས་དབྱུང་ཐོར་བྱ། །

[ཙ་འགྲེལ་གཞིས་སྒྲིབ་]
[དཔོན་གྱིས་མཛད།]

གྲུ་རིན་པོ་ཆེ་པ་རྒྱའི་ལམ་རིམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

སྒྲིབ་དཔོན་པ་རྒྱའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་མན་ངག་གཙུག་པ་ཆེན་
སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ནས་རྒྱུད། ཟུར་ཤུག་འབྱུང་གནས་ལ་བཀའ་བབས་པའི་
ཁྱེད་མ་རང་དུ་ལྷན་བས་(གྲུ་རིམ་)གཏེར་ཆེན་ཡིན། མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་
མཆོ་རྒྱལ་གྱིས་གཏེར་ནས་སྒྱུན་དྲངས་པའོ། །

བྲག་ནག་དུར་ཁྲོད་ཕྱག་སྐྱོན་ཡོན་བཅི་ཞེས་པ་སྐྱུ་ཕྱག་མ་མོ་
དང་སྒྲིབ་པོའི་གནས་ཡིན། རིག་པ་དྲངས། ཐབས་ལམ་ལ་དགའ། རྒྱུ་
ཁྲོད་ལྷ་དང་གནོད་སྒྱུན་གྱི་གནས་ཡིན། །གནས་པ་ཆེ། གསར་བ་ལ་དགའ། །
དུར་ཁྲོད་གཤམ་རྩི་ཤ་བ་དང་འཁྱེད་གནས་ཡིན། བྱེད་སྐབས་ཆེ། རྒྱུ་བ་
ལ་དགའ། །ས་ཕྱག་ཐེའུ་བྱང་མ་མོ་དང་དམ་སྒྲིའི་གནས་ཡིན། ཡེ་འབྲོག་
མང་། མ་མོ་བསྐྱབ་པ་ལ་དགའ། ཤིང་རྒྱང་གཅིག་གི་ལྷ་རྩེན་ཡོད་པ་ལྟ་སྟེར་
གྱི་གནས་ཡིན། །དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་བསྐྱབ་པ་ལ་དགའ། ཅེས་སྐྱོད་ཁྲོད་ས་
ཕྱ་གནས་མཐའ་དག་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱོན་ཡོན་བཅི་ཞེས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
མཆོད་ཉིད་མི་ལྡན་པའི་སྐྱོན། ལྡན་པའི་ཡོན་ཏན། ལྡན་རྒྱལ་ངེས་བབྱང་

བའོ། །

དང་པོ་སྒྲིན་ནི། ཤར་རི་མཐོན་ཆེ་ལ་གནོད། ལུ་ཏར་པོར་སོང་ན་
བཟ་མི་ཤིས། རི་རྩ་མཐུང་ཚུལ་སྤྱུག་ན་བར་ཆད་འོང། ཆ་གང་མ་སྒྲིམས་
ན་ནད་འཇུག གདོན་གཏུག་པ་ཅན་ཡོད་ན་བར་ཆད་འོང། རྩ་གང་སྤྱུག་
ན་མིའི་འཆོ་བ་ཡོང། །གཞན་ཡང་། རྟེང་ན་བྲག་རྩུང་དུ་ཆ་བ་དང་། ལུས་
པའི་མཆི་རིས་འདྲ་བ་དང་། རྟེན་སེན་གྱིས་བྲད་པ་འདྲ་བ། ཤི་པར་
བརྒྱངས་པ་འདྲ་བ། རྩེ་ལ་གྲག་མདོ་སྤྱུག་པ། རྩེ་ན་མི་ལངས་པ་རྩ་བུ་བྱུང་
བ་ན་མས་ནི་ས་དགྲ་ཡིན་པས་སྒྲིན་ཅན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་ནི། བྲག་རྩེ་ལ་མ་གྲུང་བྱས་པ་འདྲ་ན་ཉིང་རེ་འཛིན་
རྒྱས། པར་ཁ་ཁྱེ་བ་འདྲ་ན་རྟོགས་པ་རྩེས། ས་དང་གན་མ་ཁྱ་གསུམ་དུ་ཡོད་
ན་འབྲུབ་ཐག་ཉི། ལུ་ཏར་རི་མཐོན་བག་རྩ། ལུང་རི་མཐོན་བཟ་ཤིས། རྩ་
འདུས་འདྲ་ན་ལངས་སྒྲིད་འདུ། ས་དགྲ་གང་ཡང་མི་འདུག་ན་བཟ་ཤིས་ཉི་
ཡོན་ཏན་ཆེའོ། །

གསུམ་པ་ལྷན་ཚུལ་ངེས་བཟུང་བ་ནི། ས་པར་འདབ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ།
གན་མ་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ། ལུ་ཏར་རི་མཐོན་བ། ལུང་རི་རྩམ་པ།
གཡས་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་འདྲ་བ། གཡོན་རི་སྤངས་པ་འདྲ་བ། མདའ་
ཕྱག་རྩ་བརྩོལ་བ་འདྲ་བ། རི་ཐམས་ཅད་རྩམ་ཞིང་ཁྱེངས་པ། མདོར་ན་
ལུ་ཏར་མཐོ། ལུང་རྩེ་བ། ཤར་གཞོལ། རྩ་འདུས། མདུན་ཐང་། རྩ་པོ་
དབང་གི་རྩུལ་ནས་འབབ་པ། ཉི་མ་ཉག་ཅིང་གངས་མཐོང་། གསལ་ཆ་ཆེ་
ཞིང་སྤྱུབ་པ། ཆ་གང་སྒྲིམས་ཤིང་གཞི་བདག་འཇམ་པ། ཐག་ཉི་རིང་
རན་ཅིང་ས་བཅན་པ། བཟ་ཤིས་ཤིང་གྲུབ་ཐོབ་གྱིས་ཞབས་གྱིས་བཅུལ་པ་